

Вони переживають за дітьми підтверджують наше припущення про те, що діти інстинктивно правильно сприймають емпатійну інтенцію мультфільму, але без допомоги дорослого вони самостійно усвідомити їх емоційність і профанізувати свої переживання вони не можуть. Більшість дошкільників, за якими ми спостерігали до цих пір, повністю виявляли почуття милосердя, співчуття, співпереживання. Деякі з них в процесі бесіди і обговорення мультфільму були готові прийти на допомогу герою мультфільму чи іншому персонажу, який опинився в поганій ситуації. Однак при виявленні і усвідомленні емпатійної інтенції мультфільму дітям було важко зрозуміти емоційні стани інших людей. Тому вважаємо за необхідне проводити з дітьми бесіди, проводити інсценізацію тої чи іншої ситуації у вигляді гри-драматизації, де на наш погляд діти зможуть відчувати стан іншого, саме реальну гру ми вважаємо найбільш дієвим методом впливу на розвиток моральної поведінки дитини дошкільного віку, що певним чином нейтралізує згубний вплив телебачення і вчить більш критично ставитися до побаченого.

Отже, основними психологічними чинниками ефективного впливу телебачення на розвиток моральної поведінки дошкільників є: підготовленість вихователів до моделювання сюжетів телебачення, які найбільше впливають на розвиток моральної поведінки дошкільників; підготовленість вихователів та дітей до творчої діяльності; позитивний психологічний клімат виховного процесу; використання в грі та бесідах з дошкільниками психомистецьких ситуацій із вбудованими відеосюжетами.

Література

1. Балл Г. О. Сучасний гуманізм і освіта: соціально-філософські та психолого-педагогічні аспекти. – Рівне, 2003. – 128 с.
2. Ефимов Е. Учебное телевидение: проблемы, перспективы. – М., 1986. – 174 с.
3. Іванашко О. Є. Формування активного усвідомлення та дієвої реалізації здорового способу життя у дітей дошкільного віку // Психологія : зб. наук. праць. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2000. – Вип. 3 (10). – С. 126–132.
4. Козырева Л. Г. О социально-психологических особенностях детской киноаудитории // Юный зритель. Проблемы социального кино. – М., 1981. – 71 с.
5. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. – К., 1989. – 607 с.
6. Прессман Л. П. Кинофильмы в школе // Советская педагогика. – 1986. – № 9. – С. 13–18.
7. Рубинштейн С. Л. Эмоции // Психология эмоций. Тексты. – М., 1983. – С. 160–170.
8. Anderson D. R. Educational television is not an oxymoron. The Annals of the American Academy of Political and Social Science, 557. – 1998. – P. 24–38. (D)
9. Wrint J. C. Family television use and its relation to children's cognitive skills and social behavior // J. C. Wrint, M. St. Peters, A. C. Huston // J. Bryant (Ed.). Television and the American family, 1990. – P. 227–251.

УДК 159.66.456

В. І. СЛОБОДЯНИК, І. О. БАКЛИЦЬКИЙ, Р. І. СІРКО
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ ПО ПИТАННЮ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Основний розділ. В сучасних умовах важливою метою вищої освіти є не просто передача знань від викладача до студента а формування соціально значимих здібностей які визначають самостійність, активність, відповідальність, прагнення до безпосереднього самовдосконалення та професійного зростання. Нові соціально-економічні умови існування змінили всі сторони життя нашої країни і обумовили необхідність трансформування діяльності всіх сфер життя, в тому числі і вищої школи.

В багаточисельних дослідженнях відмічається, що на період студентського віку приходиться досягнення стабільності більшості психічних функцій (Ананьєв Б. Г., 1974, 1976; Анісімова О. М., Дворянина М. Д., 1989; Бнедіктов Б. А., 1983; Ростунов А. Т., 1984; Мерлін В. С., 1969). Тому особливою актуальності набувають питання вивчення особливостей цілісної індивідуальності в цьому віці у зв'язку з професійною підготовкою по спеціальності «Психологія» [1–4, 6, 7, 9, 10].

Індивідуалізація навчання – суто дидактичний принцип, що зумовлює необхідність в процесі навчання бачити кожного студента. Індивідуалізація процесу навчання у вищій школі розглядається як організація навчальної діяльності під час якої враховуються індивідуальні відмінності студентів, рівень розвитку їх здібностей до навчання. Подібно до суті індивідуалізації процесу навчання визначається і сутність поняття індивідуальний підхід. Принципом індивідуального підходу є провідним принципом розвитку індивідуальності студента. Питанням індивідуального підходу займалися провідні вчені О. В. Запорожець, Г. С. Костюк, В. К. Котирло, Г. О. Люблінська, В. М. Мясіщев, Д. Ф. Ніколенко, Л. М. Проколієнко, Д. Б. Ельконін, П. Р. Чамата та інші. Так, Г. С. Костюк розглядає індивідуальний підхід, як складову методик навчальної діяльності. Також, автор переконує, що не можна не враховувати індивідуальну своєрідність кожного учня і орієнтуватися на середнього учня, не звертати увагу на труднощі, які виникають під час навчання. Але разом з тим наголошується на тому, що не можна індивідуальний підхід зводити до

...навчання до індивідуальних особливостей учнів, відповідно їх скеровувати, забезпечувати індивідуальний розвиток нахилів, здібностей [5]. Аналізуючи сказане, ми можемо із впевненістю сказати те ж саме стосується і вищої школи. Тобто, під час організації навчального процесу у вищій школі, викладач повинен враховувати індивідуальну своєрідність кожного студента, але не пристосовувати навчання до індивідуальних особливостей студентів. Викладач так повинен організувати навчальну діяльність, щоб досягти поставлених результатів кожним студентом, розвивати його здібності і нахили, спонукати його до творчої пізнавальної самостійної діяльності у здобутті необхідних знань. У сучасному тлумаченні індивідуальний підхід розглядається психолого-педагогічний принцип, що передбачає таку організацію педагогічного впливу у навчальному процесі, яка б враховувала індивідуальні особливості учня чи студента. На думку В. У. Кузьменко, «індивідуальний підхід – це більш вузьке поняття, аніж індивідуалізація, один з провідних (але не єдиний) принципів педагогічної діяльності, які забезпечують стратегію індивідуалізації. Індивідуальний підхід полягає у гнучкому використанні педагогами інтегрованої та різноманітної системи засобів, форм, методів і прийомів навчально-виховної роботи, яка враховує цілісну картину індивідуального розвитку кожної дитини» [7]. Індивідуальний підхід у навчанні розглядається як вибір викладачем різних форм, методів, засобів і прийомів активізації навчально-пізнавальної діяльності кожного студента. Під індивідуалізацією розуміють вдосконалення самостійної навчальної діяльності у відповідності до індивідуальних здібностей студента, яка обов'язково контролюється, корегується викладачем. Використовуючи індивідуальний підхід, викладач має більше можливостей враховувати індивідуальні особливості студентів, що сприятиме ефективному підбору та використанню таких методів, засобів і прийомів навчальної діяльності, які забезпечили б високий рівень засвоєння навчального матеріалу та розвиток студента, як особистості.

Висновки. Слід зазначити, що навчальний процес у вищій школі повинен організовуватися з урахуванням таких якостей, що дасть можливість забезпечити високий рівень пізнавальної активності студентів, досягти намічених результатів у навчанні. Педагог має створити оптимальні умови для розкриття можливостей особистості студента, зокрема шляхом довірливих стосунків між самими студентами та викладачем, що мобілізує їх творчий потенціал, формує впевненість у своїх силах і, таким чином, зумовить процес інтенсивного засвоєння матеріалу, викличе стійкий інтерес до вивчення навчальної дисципліни. Студенти працюючи індивідуально, постійно зустрічатимуться з інформацією, яка має безпосереднє відношення до їх майбутньої спеціальності, то відповідно будуть достатньою мірою вмотивованими і матимуть досить міцний стимул до виконання поставлених завдань. Але дуже важливим є і характер самого завдання. Коли студенти впевнені, що виконують не просто звичайну навчальну роботу, а таку, якою вони будуть займатися в майбутньому, від якості виконання якої залежатиме рівень їх кваліфікації, професіоналізм, – підвищуватиметься їх зацікавленість, мотивація, відзначатиметься більш серйозне й відповідальне ставлення до самостійного навчання. Ні вибір вправ, ні засобів і форм не забезпечить успіху, якщо не буде враховано, у яких стимулюючих формах педагогічного спілкування будуть викладатися студентам знання і як буде організований процес вироблення умінь і навичок. Провідним принципом розвитку індивідуальності вважається принцип індивідуального підходу, сутність якого полягає у врахуванні та вивченні індивідуальних відмінностей студентів.

Література

1. Ахведова О. А. Дифференциальная психология : теоритические и прикладные аспекты исследования / О. А. Ахведова, Н. Н. Волоскова, Т. В. Бельх. – М. : Наука, 2005. – С. 22–56.
2. Баклицький І. О. Психологія праці : підручник / І. О. Баклицький. – 2-ге вид. перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 655 с.
3. Бубнова С. С. Ценностные ориентации личности как система с многомерной структуры / С. С. Бубнова, В. Ю. Крылов // Тезисы докладов научной конференции института психологии «Психологическая наука: традиции, современное состояние, структура». – М., 1997. – С. 48–49.
4. Интегральная индивидуальность человека и ее развитие / под ред. Б. А. Вяткина. – М. : Издательство «Институт психологии РАН», 1999. – 328 с.
5. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості / Г. С. Костюк ; заг. ред. Л. М. Проколенко. – К. : Рад. школа, 1989. – 608 с.
6. Крутецкий В. А. Психология : учебник для учащихся педучилищ / В. А. Крутецкий. – М. : Просвещение, 1980. – 352 с.
7. Кузьменко В. У. Развитие индивидуальности дитини 3–7 років : монографія. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2005. – 354 с.
8. Маслоу А. Г. Дальние пределы человеческой психики / А. Г. Маслоу ; пер. с англ. – СПб. : Изд. гр. Евразия, 1997. – 430 с.
9. Полисистемное исследование индивидуальности человека / под ред. Б. А. Вяткина. – М. : ПЕРС, 2005. – 384 с.
10. Ценностный мир современного студента : социологическое исследование / под ред. В. Т. Лисовского, Н. С. Слепцова. – М., 1992. – 242 с.